

Uloga socijalnog dijaloga u društvu – pogled unatrag i unaprijed

Okvir za raspravu

Dragan Bagić

Sufinancira
Europska unija

ESF+
Učinkoviti ljudski
potencijali

Kolektivno pregovaranje je ključna društvena inovacija

1799. godine – The Combination Act

- Zabranjeno udruživanje radnika radi postizanja povećanja plaća, promjene uobičajenog radnog vremena
- Kazna za kršenje zakona tri mjeseca zatvora ili dva mjeseca teškog rada
- **1825. pravo na udruživanje radi povećanja plaća i uređivanju radnog vremena**

1871. godine – Trade Union Act

- Omogućuje registraciju sindikata
- Mogućnost tužbi predu sudom – pravna osoba umjesto neformalne skupine
- **1875. pravo na štrajk!**

Društvena uloga kolektivnog pregovaranja

- Balansiranje interesa i ravnomjernija raspodjela koristi
- Upravljanje razinom i kvalitetom životnih uvjeta
- Moć u rukama socijalnih partnera, a ne političkih struktura
- Sredstvo makroekonomske politike i uređenja tržišta rada
- Socijalni mir i socijalno partnerstvo - osjećaj zajedničke sudbine
- Povjerenje u poredak

Početni sustav kolektivnog pregovaranja u RH

Dva multisektorska ugovora

Opći kolektivni ugovor za gospodarstvo, srpanj 1992.

Opći ugovor za javne djelatnosti, listopad 1992.

Desetak granskih ugovora

Potpisani do kraja 1994., dodatni sektorski sporazumi.

Pokriće i usporedba

Skoro 90% pokrivenost, centraliziran i koordiniran sustav, usporediv sa Slovenijom.

Promjene Zakonom o radu 1996.

Pregovaranje na razini
poduzeća

Omogućeno decentralizirano
vođenje pregovora.

Nova uloga HUP-a

Preuzeta ključna uloga u
kolektivnom pregovaranju.

Privatizacija i
depolitizacija

Država nije više primarni
poslodavac većini radnika.

Različite prakse kolektivnog pregovaranja

Multisektorsko pregovaranje

Javne službe

Sektorski ugovori

Državna uprava,
graditeljstvo,
ugostiteljstvo i
turizam, drvna
industrija, trgovina ...

Kućni ugovori

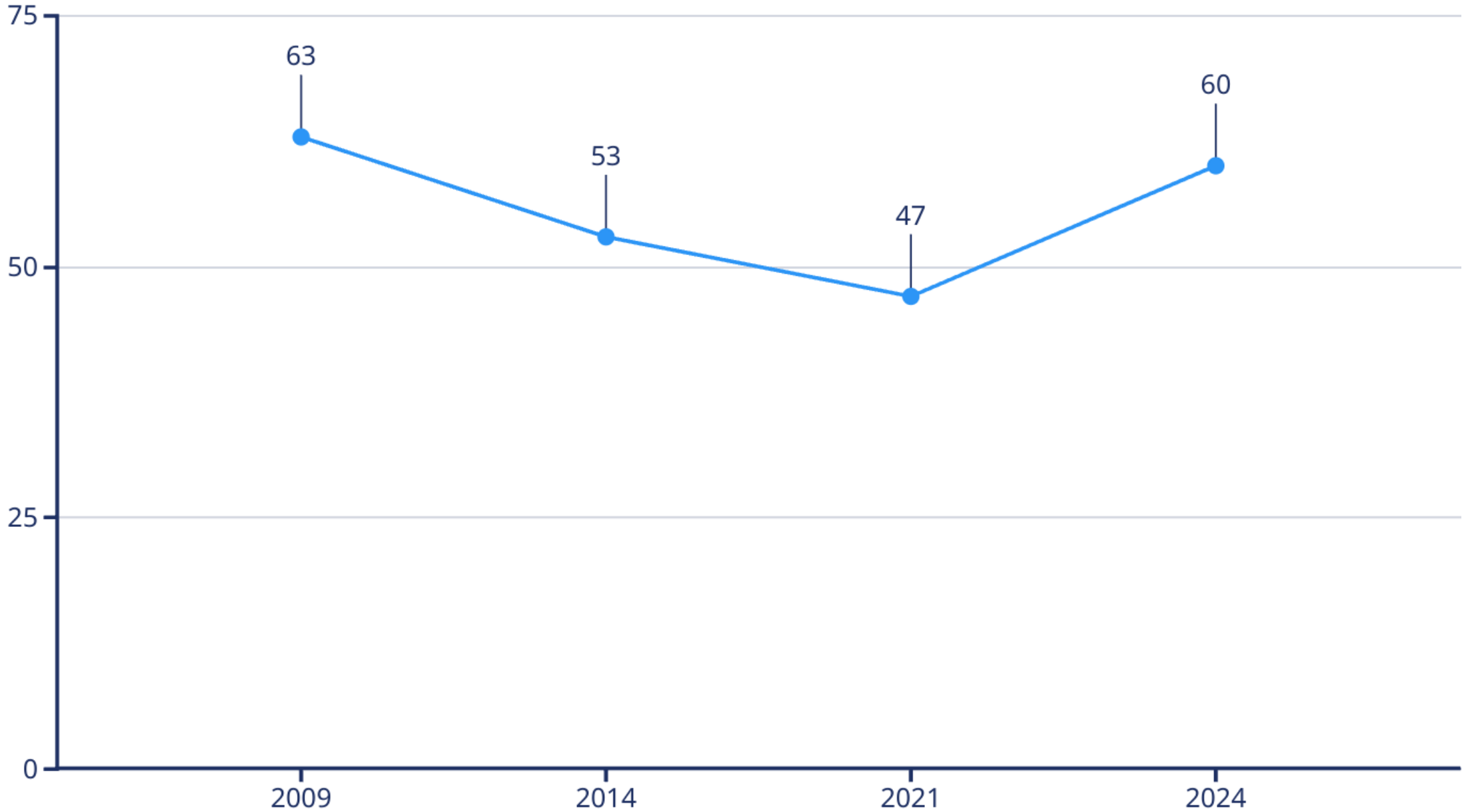
Javna poduzeća,
lokalna uprava,
privatna poduzeća u
nizu djelatnosti.

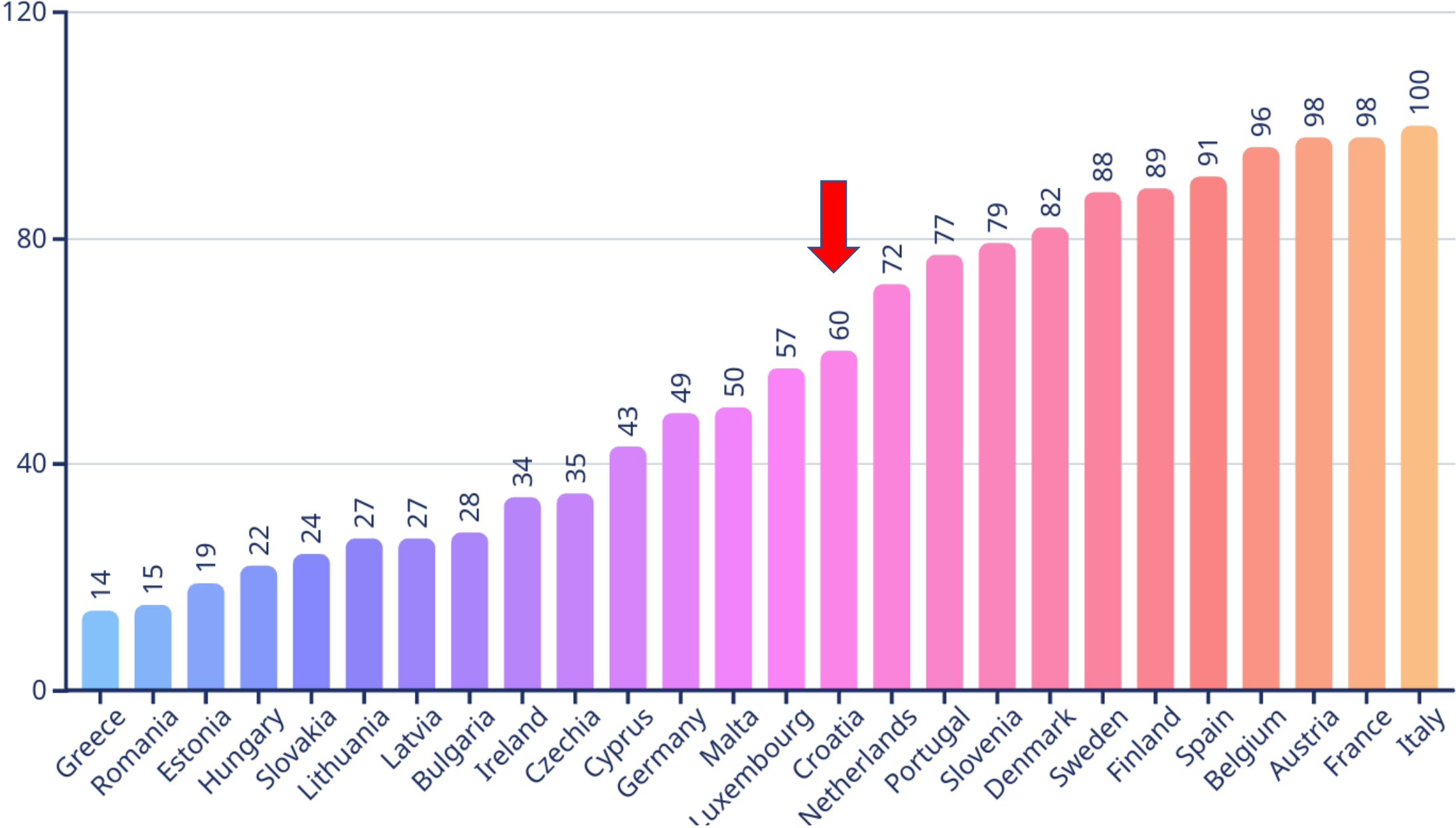
Bez prakse

Segmenti tržišta rada
bez kolektivnog
pregovaranja.

Volatilnost pokrivenosti kolektivnim ugovorima

Osrednja razina pokrivenosti

Izazovi socijalnog dijaloga u ICT sektoru

Struktura sektora:

- Velike razlike unutar sektora s obzirom na veličinu kompanija, njihovu tradiciju, usluge koje pružaju
- Značajna uloga multinacionalnih kompanija
- Globalno tržište i konkurencija
- Brze tehnološke i organizacijske promjene
- Struktura radne snage - velike unutrašnje razlike

Specifičnost radnih odnosa:

- Atipični oblici rada i fleksibilni ugovori - freelancing outsourcing, rad na daljinu
- Pritisak na radnu snagu i burnout
- Individualizam, karijerizam, visoka razina samopouzdanja i ambicije
- Potrebe za stalnim prilagodbama novim tehnologijama i organizaciji posla

Uloga multinacionalnih kompanija

Pozitivna:

- Prijenos znanja i tehnologije
- Unapređenje razine korporativnog upravljanja
- Povećanje konkurentnosti i izvoza
- Uključivanje domaćih kompanija u lance dodane vrijednosti
- Profesionalizacija upravljanja ljudskim resursima
- Edukacija i razvoj zaposlenika
- Otvaranje međunarodnih karijernih prilika

Negativna:

- Kratkoročni ciljevi i fokus primarno na profitabilnost
- Potiskivanje domaćih poduzeća
- Niža cijena rada primarni motiv za investiranje
- „Stakleni strop“ za lokalne zaposlenike
- "Brain drain"

MNK i standardi socijalnog dijaloga

Očekivanja:

- Poboljšat će radne uvjete u zemljama domaćinima prenošenjem praksi iz svojih matičnih zemalja
- Pokretači koji podupiru konvergenciju sustava radnih odnosa prema onima koji daju veći glas radnicima i sindikatima

Iskustva:

- MNK-i rijetko dobrovoljno ili spremno prenose dobru praksu iz svojih matičnih zemalja
- Potrebno uvjeravanje da primjene dobre prakse, a ishod ovisi o ponašanju kompanije te o snazi i aktivnostima sindikata
- Lakeše se prenose loše prakse odnosa prema sindikatima (njemački trgovački lanci, južnokorejska autoindustrija)
- Koncept "**oportunističke prilagodbe**" bliži je stvarnosti u mnogim slučajevima

Teme za raspravu

Inovacije u socijalnom dijalogu za ICT sektor

Kako tradicionalne instrumente prilagoditi novim industrijama?

Politike plaća u ICT sektoru i na tržištu rada

Jesu li moguće promjene?

Nove tehnologije i izazovi za radne odnose

Što donosi AI "uredskim radnicima"?

